

1990-10-29

Fole sn
 Vatlings
 Fornlämning nr 3, RAA"

Till Riksantikvarieämbetet
 ATA

se även Fole sn, Vatlings, Foto

Rapport angående arkeologisk undersökning vid fornlämning RAA NR 3,
 Vatlings i Fole sn.

Undersökningen genomförd v:na 35-36, 1989, efter tillstånd av mark-
 ägaren Klas Nilsson, Vatlings och t,f länsantikvarie Stefan Haase.

Raä nr 3 i Fole sn utgöres av en bildsten av senare typ, vikingatid
 (se Nylén 1978, katalog av Lamm nr 59, s.171).

Vid äldre inventering (1929) antecknade Ture Carlsson, "Omedelbart
 intill och på södra sidan av en gammal väg, av vilken rester finns
 kvar på en sträcka av ca 50 meter, står en bildsten med den slät-
 huggna sidan vänd mot vägen". (se bilaga nr 4 a)

Undersökningen 1989 avsåg dels att försöka fastställa eventuell
 samtidighet mellan bildsten och väg och dels vägens konstruktion.

På äldsta kartmaterial, geometrisk avmätning 1698 för Vatlings
 ägor, är området markerat som myrmark och vägen ej markerad.
 Vägen finns emellertid utritad på geometrisk avmätning för grannjorden
 öster om Vatlings, Lillfole och Bondarve ägor (se bilaga nr 1).

På en lantmäteriakt från 1823 över Vatlings ägor finns vägen markerad
 (se bilaga nr 2). Enligt markägaren var området ängsmark fram
 till 1932 då dennes fader lät bryta ny åkermark. Området omedel-
 bart kring bildstenen "sparades" på grund av "det besvärliga att
 odla bort vägbanken", (Klas Nilsson).

Raä nr 3 ligger ca 400 meter öster om den medeltida gårdsbyggnaden
 vid Vatlings (se bilaga nr 3). Bildstenen och vägbanken ligger
 i och delvis utgör ett igenslyat 100X10-30 m (NV-SÖ) impediment
 i åkermark. Efter röjning av asp, ek och annat sly, upptogs två
 schakt (I,II) vinkelrät mot den stensatta vägen (se bilaga nr
 Schakt I, 2,1 X 5 m (N-S) upptogs vid den mot söder kraftigt lutande
 bildstenen. Schakt II, 4 X 1 m (N-S), togs upp 9 meter väster om
 schakt I.

Vägbanans konstruktion kunde dokumenteras i sin helhet i schakt
 II, (se plan och profil). Vägbanan avgränsades av ca 0,5 - 1 meter

stora gråstenar, vägens totala bredd var ca 3,7 meter. Under ett ca 10 cm tjockt torvlager märktes ett hårt packat lager av grus och mindre stenar, intill 0,1 meter stora. Lagret som var ca 0,1 meter tjockt har utgjort vägbanan dvs slityta och slitlager. I detta lager vid schakt 1, gjordes det enda föremålsfyndet, en del av en kniv, tången och en del av bladet (totalt 5 cm). Vägbanans norra del i schakt I var delvis stört av dikesgrävning och dikesrensning. Kantstenarna var delvis uppbrutna men hål efter deras ursprungliga lägen kunde iakttagas.

Under slitlager fanns ett ca 0,4 meter tjockt lager med 0,2-0,4, meter stora stenar, vanligen 0,2. Detta lager utgjorde således vägens fundament och det vilade på den sterila moränleran.

Bildstenen i schakt I:s södra del, lutade kraftigt åt söder, vilket den gjorde redan 1929 (se bilaga nr 4 b). Omedelbart norr om stenen fanns en meterstor (diam) stubbe efter lövträd. Trots denna störning, kunde konstares att bildstenen stått omedelbart mot vägbanan, som således bildat bildstenens norra fundament. Bakom bildstenen fanns en stenpackning, kraftigt förskjuten mot söder, pga stenens lutning i denna riktning.

Bildstenens totala mått kunde mätas: total längd 2,62 meter och största bredd 1,19 meter. Genomsnittlig tjocklek ca 0,25 meter men avtog betydligt i rot delen. Ca 1 meter har varit under markytan.

Bildstenen restes med hjälp av lastare och starka karlar åter till sitt ursprungliga upprätta läge.

Undersökningen finns även presenterad i Gotländskt Arkiv 1989 s.246.

Bifogas:

kartor ; ek-kartan

; karta 1823

; kartor 1698

planer och profiler

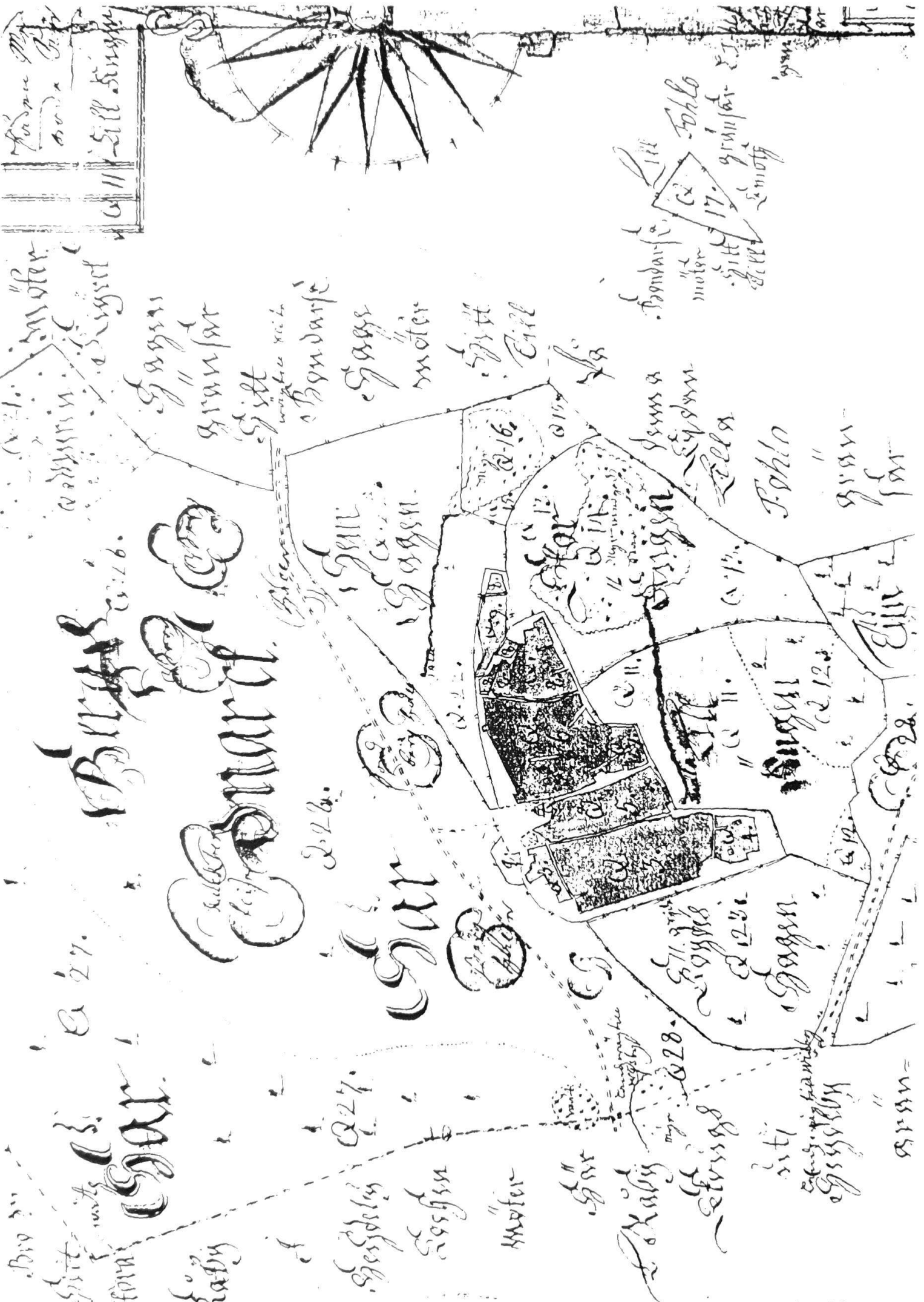
äldre inventering 1929

foton 5 ark 10 foton *Se även Fole sn, Västlångs. Foto*

Karl-Gustaf Mähl

Sigdes uti Burs sn 1990,

Karl-Gustaf Mähl

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

"Küche"
 "Speisekammer"
 "Kammer"
 "Wasser"
 "Garten"
 "Pflanz"
 "Bühnen"

Bilagor 4a

498 / 19280 Skåne
FORNLÄMNING Nr 42
1929.

Antal: 19280

Art: Bildsten

Socken: Fole

Antal fornlämningar:

Härad:

Landskap:

Län:

By:

Hemman(-sdel): } Vatlings.
Gårdsnummer:

Lägenhet: }
Villanamn,
tomtnr m. m. }

Ägare: Nilsson

Postadr.:

Brukare:

Postadr.:

Översiktskarta:

Specialkarta:

Ritningar:

Planer:

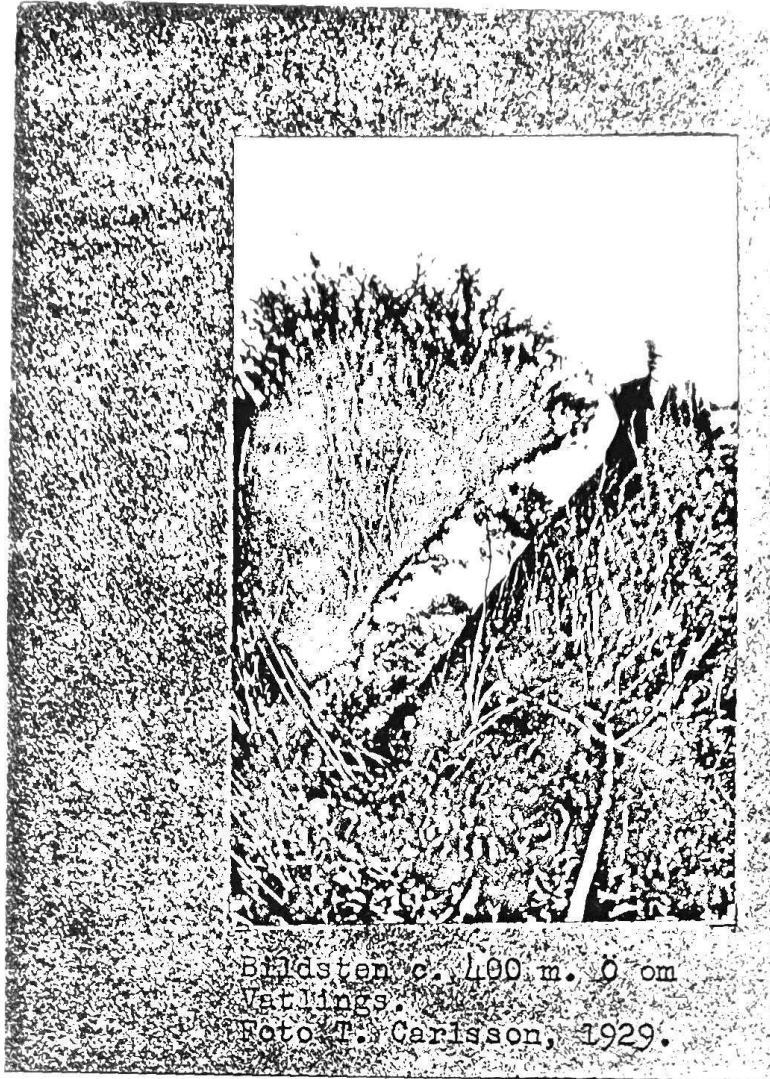
Fotos: /sk.

Särskild benämning på fornlämningen: Salenar

Orienteringsuppgifter: 400 m. Ö. om Vatlings.

Terränguppgifter (iämte terrängbenämning): Ångsbäck nära en åker.

Beskrivning: Omedelbart inbill och på rödra sidan av en gammal väg, av vilken reiser finner kvar på en sträcka av ca 50 m. står en bildsten med den slätthuggna sidan vänd mot vägen. Stenen, som är av vikingatidstyp är 170 cm hög 96 cm bred och 20 cm tjock, saknar bilden. Stenen som lutar starkt hotar att falla

Schacht II

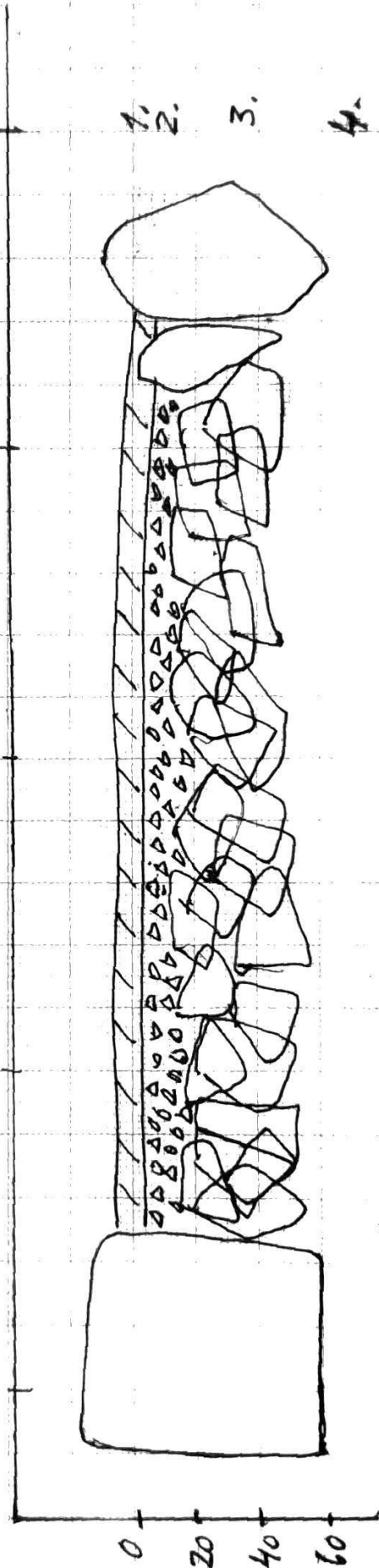
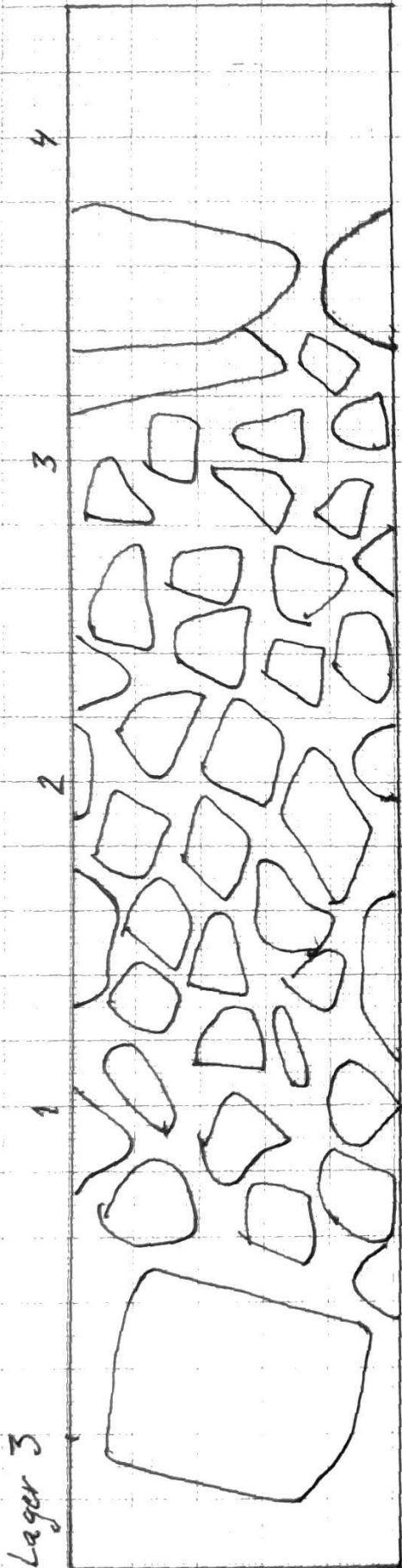
Sid 2(4)

Vatlings, Fole sn

1989

K-G. Mähl

Skala 1:20

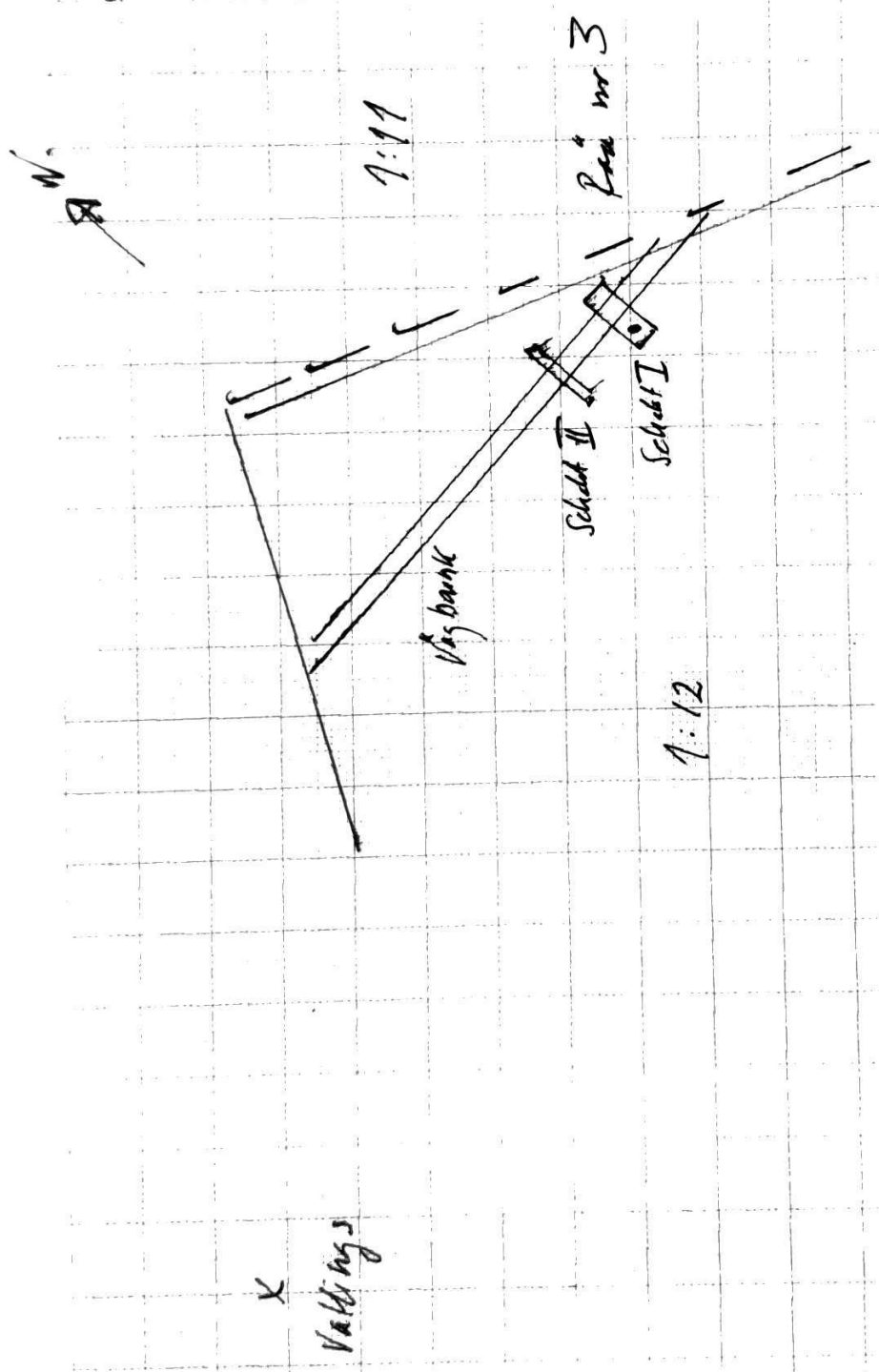

1. Trörlager
2. grus och småsten, mindre än 1 dm (skitlager)
3. grästener, 0,2-0,4 m øt (fundament)
4. Jönmållera.

Valkings, Fik
1989
K.S. Mähl

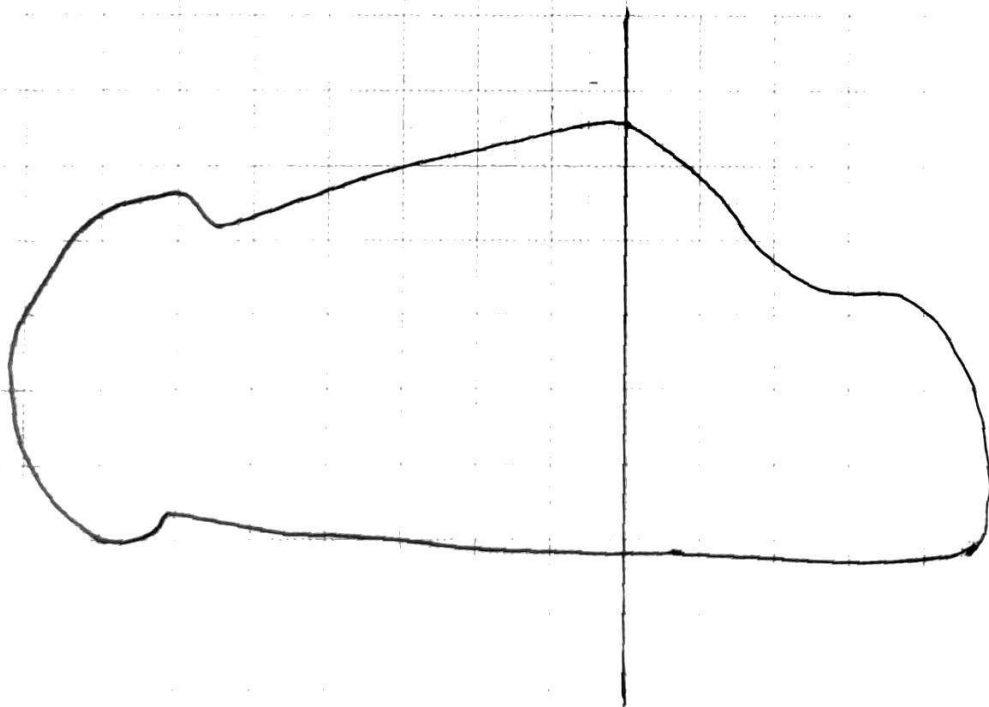
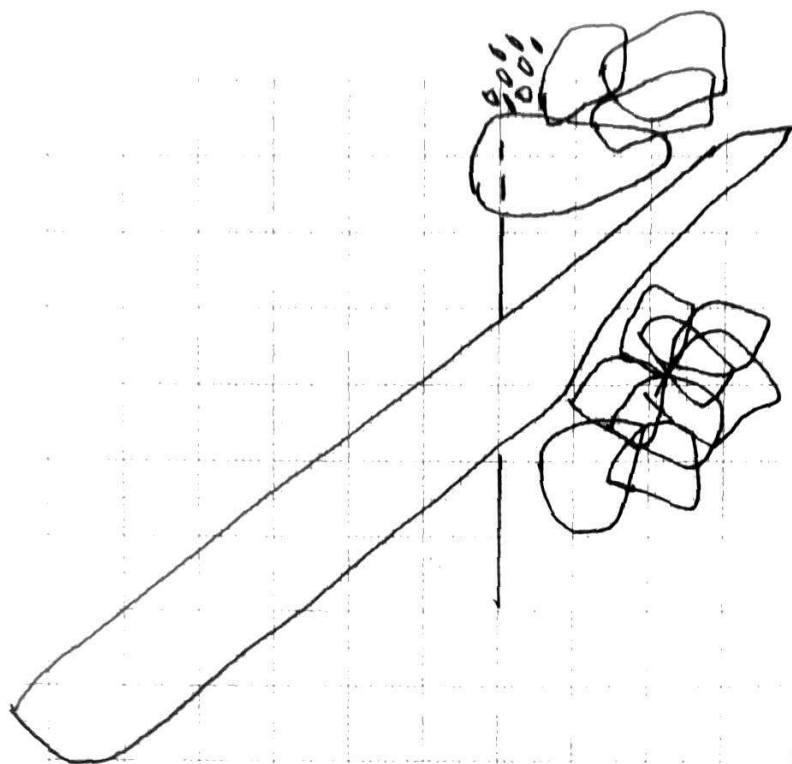
Struktionsplan

sid 3(4)

Vallings Föle m
1984
K-B Mähl
Skala 1:20

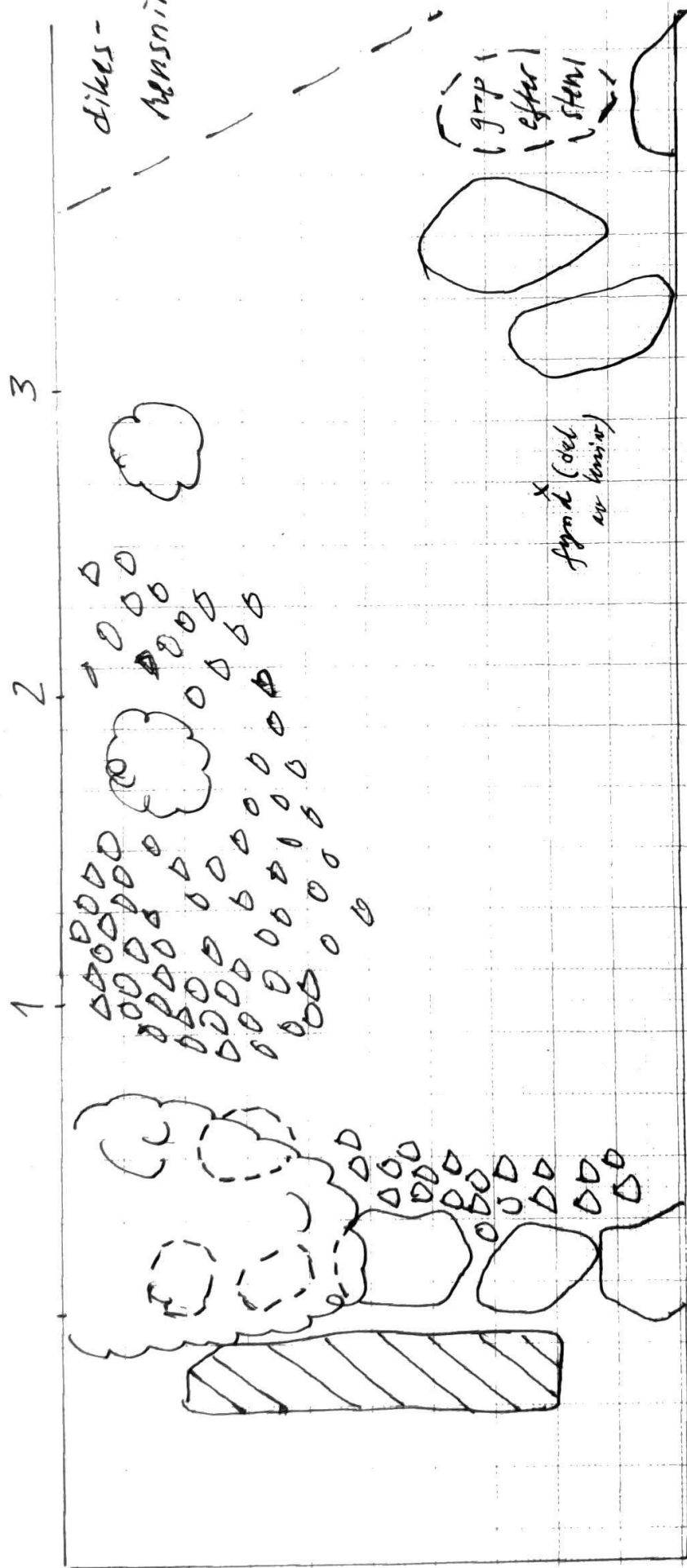
Schakt I, m
från öster

marknivå

Största bredd 1.19 m.
Total längd 2.62 m

Schnitt I

Skala 1:20

Vattnings, Folie
1989
K-G. Michal

stubb efter förhad

bildsten

guss och smitten, mindre än 10cm

gri stenar 0.4-0.7 m st.

